

Rapport 2009:7

Arkeologisk förundersökning

Nytt besökscentrum/naturum vid Djurgården

RAÄ 360, 363 och 364
Smedstad 1:4
Linköpings stad och kommun
Östergötlands län

Rickard Lindberg

Nytt besökscentrum/naturum vid Djurgården

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte och metod	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter.	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

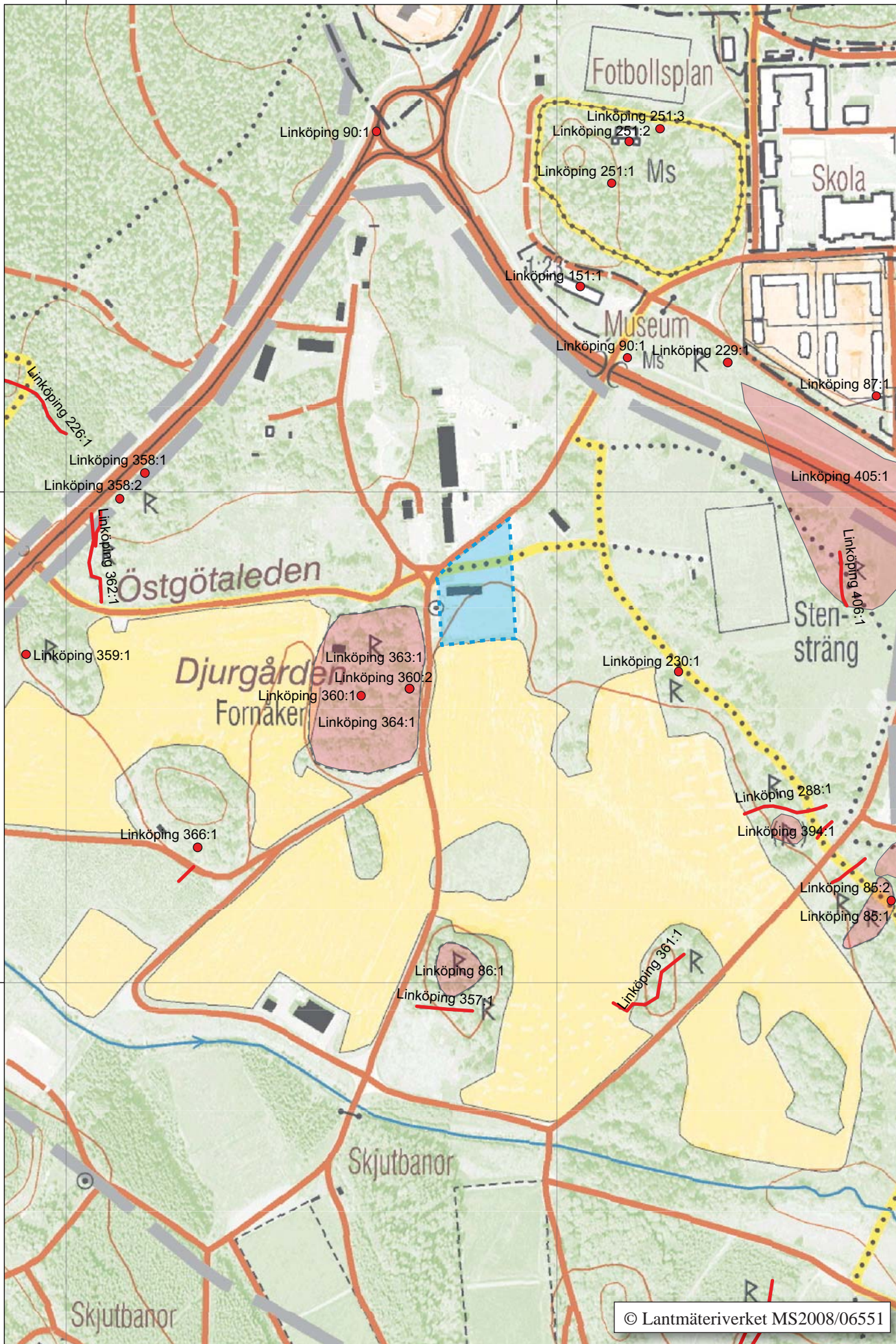
På uppdrag av Linköping kommun utförde Östergötlands länsmuseum 2007-08-28 en arkeologisk förundersökning inom Smedstad 1:4, Djurgården, Linköpings stad och kommun. Inom det aktuella området planeras ett nytt besökscentrum/naturum. Förundersökningsområdet angränsar i väster mot ett område med fossil åkermark (RAÄ 360). RAÄ 360 består av sex hägnader i form av ett stensträngssystem och en stenröjd yta. Stensträngssystemet har en sammanlagd längd på 310 m. Inom ytan för RAÄ 360 finns även ett röse och en bytomt/gårdstomt (RAÄ 364 och 363).

Ytan var vid undersökningstillfället delvis bebyggd och resterande del är grusad parkering. Inom undersökningsområdet finns en stor mängd nedgrävda el- och telekablar samt VA-ledningar. På grund av den stora mängd nedgrävda ledningar kunde bara ett mindre antal schakt öppnas. Totalt öppnades fyra schakt med en sammanlagd längd av ca 20 m. I schakten framkom ett lager av grus med en mäktighet av 0,6-1,0 m. Under gruslagret framkom gråblå lera. Det aktuella området bedöms vara helt urschaktat. Därför bedömer undertecknad att inga vidare arkeologiska insatser är nödvändiga.

Rickard Lindberg
antikvarie

Inledning

Förundersökningen föranleddes av Linköpings kommuns planer på ett nytt besökscentrum/naturum inom Smedstad 1:4 i Linköpings stad och kommun. Ytan var vid undersökningstillfället delvis bebyggd och resterande del är grusad parkering. Undersökningsområdet ingår i riksintresset för kulturmiljövård i Tinnerö odlingslandskap, E100, Linköpings kommun och riksintresse för naturvård i Eklandskapet, NE46, (Länsstyrelsen Östergötlands län, Riksintresse kulturmiljövård och natur). Området angränsar även till Natura 2000 områden. Förundersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland.

Uppdragsgivare var Linköpings kommun vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för förundersökningen samt utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Övningsområdet har nyttjats av militären sedan 1922. Regimentena A1, I4 och T1 lades ned i omgångar på 1990-talet. Området är mycket rikt på fornlämningar. Till stor del beror det på att det inte odlats upp utan under historisk tid varit ängs- och betesmark och fornlämningarna har därför inte skadats av modernt jordbruk. Den militära verksamheten har dock medfört en annan typ av skador i form av körskador, skyttevärm och stentäkter. Merparten av de kända fornlämningarna inom området härrör från äldre järnålder. Fornlämningarna är koncentrerade till åkerholmar och impediment samt skogsmark. Det stora flertalet ligger på dominerande platser i terrängen, så som krön- och höjdlägen. För utförligare beskrivning av f d övningsområdet och dess kulturmiljö se Ternström & Schönbeck 2001 och där angivna källor.

Förundersökningsområdet angränsar i väster mot ett område med fossil åkermark (RAÄ 360). RAÄ 360 består av sex hägnader i form av stensträngar i ett stensträngssystem och en stenröjd yta. Stensträngssystemet har en sammanlagd längd på 310 m.

Inom ytan för RAÄ 360 finns även ett röse och en bytomt/gårdstomt (RAÄ 364 och 363). Röset är bedömt som ett bevakningsobjekt. Gårdstomten är efter gården Djurgården som ursprungligen var kunglig jaktpark under 1600-talet. De äldsta skriftliga belägen för Djurgården är från år 1733. Kartmaterial finns från slutet av 1600-talet. För utförligare beskrivning av Djurgården se Ternström & Schönbeck 2001. Det exakta läget för gården är ej känt.

Inom området för RAÄ 360 finns även en huster-rass. Husterrassen är benämnd som X 6.2 av Gert Franzén (Franzén 2003).

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var primärt att fastställa om fast fornlämning kom att beröras av det planerade arbetsföretaget. Om fornlämning framkom skulle förundersökningen söka fastställa dess karaktär, vilket inbegriper utbredning och datering samt potential för eventuell vidare undersökning. Den arkeologiska förundersökningen genomfördes som en sökschaktsgrävning. Särskilt skulle följande frågeställningar beaktas.

- Finns spår av gården Djurgården under mark inom undersökningsområdet?
- Finns det förhistoriska lämningar under mark inom undersökningsområdet?

Förundersökningens resultat skall kunna utgöra underlag för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Resultat och tolkning

Ytan var vid undersökningstillfället delvis bebyggd och resterande del bestod av en grusad parkering. Inom undersökningsområdet fanns en stor mängd nedgrävda el- och telekablar samt VA-ledningar. På grund av detta kunde bara ett mindre antal schakt öppnas. Totalt öppnades fyra schakt med en sammanlagd längd av ca 20 m. I schakten framkom ett lager av grus med en mäktighet mellan 0,6 och 1,0 m. Under gruslagret framkom gråblå lera. Det aktuella området bedöms vara helt urschaktat. Därför bedömer undertecknad att inga vidare arkeologiska insatser är nödvändiga.

Referenser

Tryckta källor

Franzén G. 2003. *Järntida gårdar i eklandskapet*. Geografisk arkeologi i Tinnerö-området. Andra versionen. Linköping.

Områdesprogram för Djurgården (utbyggnadsområden inom övningsområdet). 2005. Linköpings kommun.

Ternström C & Schönbeck M. 2001. *F d Övningsområdet*. Arkeologisk utredning etapp 1. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2001:7.

Övriga källor

Informationssystemet om fornminnen (FMIS)

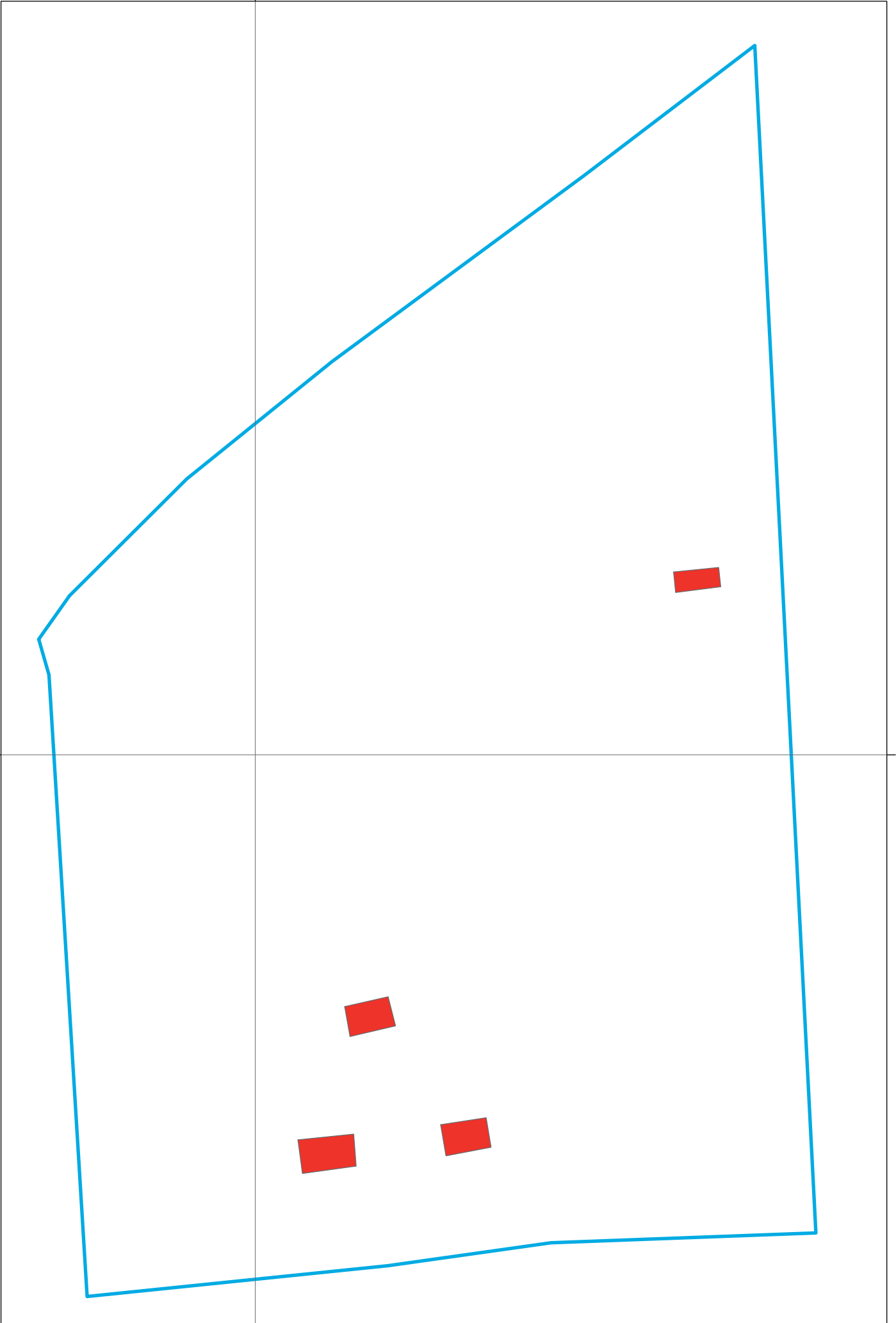
Länsstyrelsen Östergötlands län. Riksintresse kulturmiljövård och natur, www.gis.lst.se Hämtat 070601.

1488400

6474400

6474400

1488400

Tekniska uppgifter

Lokal	Smedstad 1:4
Stad	Linköping
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämning	Linköping 360, 363 och 364
Ekonomiskt kartans blad	8F4h
Koordinater	X6474392, Y1488419
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens dnr	431-11568-07
Länsmuseets dnr	332/07
Länsmuseets projektnummer	530670
Uppdragsgivare	Linköpings kommun
Kostnadsansvarig	Linköpings kommun
Projektledare	Rickard Lindberg
Fältarbetstid	2007-08-28
Totalt undersöktes	Ca 60 m ²
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Rickard Lindberg
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2009:7 © Östergötlands länsmuseum

På uppdrag av Linköping kommun utförde Östergötlands länsmuseum 2007-08-28 en arkeologisk förundersökning inom Smedstad 1:4, Djurgården, Linköpings stad och kommun. Inom det aktuella området planeras ett nytt besökscentrum. Förundersökningsområdet angränsar i väster mot ett område med fossil åkermark (RAÄ 360).

Totalt öppnades fyra schakt med en sammanlagd längd av ca 20 m. I schakten framkom ett lager av grus med en mäktighet av 0,6-1,0 m. Under gruslagret framkom gråblå lera. Det aktuella området bedöms vara helt urschaktat. Därför bedömer undertecknad att inga vidare arkeologiska insatser är nödvändiga.